

Bitango bya bubiji Romba 1: 3-9
Mambo awama: Mako 13: 33-37

IKALAI BALABA NE KUKENKETA!

Mwana wa sukulu umo pa sukulu mukatampe wa mu Zambia (University) wabijikile mukwabo bufuku byo bafuminenga mu kutanga amba naleka kupuma bapompwe bufuku. Mino mukwabo wamwipwizhe amba mambo ka? Aye wambile amba, walekele kupuma bapompwe mambo kechi wakebele kupuma Yesu ne, mambo Yesu ukeya kimye kyo twabula kuyuka.

Byo tubena kutendeka kunengezha synod wabubiji Mu Africa mu October, 2009, mutwe wa ino Synod usakukwasha: %kipwilo mu Africa mu kwingijila pamo ne kupwanjiana, kwesekanya ne mutende: anweba mwimukele wapano pannshiō anweba mwikyeya kyapano panshi+ (Mt. 5:13,14). Inge mwatala mu Lineamenta wa African Synod wabubiji (2006:6) ibena kwitubula amba mu Africa muji bingi lupimpu: mu bwikalo wabantu, mu busulu ne kukoma kumupashi.

Lineamenta ibena kwamba amba muno mu Africa muji bintu byavula byakonsha kwitukwasha mu mwingilo wakusapwila mambo awama pakuba aponena pamushiji bwawama. Jishimikila ja mwana wa sukulu pa sukulu mukatampe wa University jafwainwa kwitufunjisha mu bumi bwetu. Lelo tubena kutendeka kupembelela kusemwa kwa Mupulushi bwetu Yesu Kulishitu pa kimye kya kimishimishi. Atweba bonse twafwainwa kwikala Bantu bamalombelo. Kino kyo kimye kyo twafwainwa kwikala bantu balaba ne kukenketa mambo Yesu wamba amba kechi twayuka kimye kyo akeya ne.

Yesu ubena kwitubula amba twafwainwa kwikala balaba ne kukenketa. Pakuba amba tumvwishe Yesu wapana kishimpi kya muntu wayile nakwenda kuntanda ingi panyuma yakwabana nkito kubamingilo banji. Aye kechi wibalaille juba jo akabwela ne. Bamwingilo nangwa kechi bayukile juba jakubwela mukulumpe wabo ne, mino bayukishetu amba ukabwela. Onkao mambo bonse baingijilenga mingilo yabo kana awa wamwingilo wabujile mana.

Atweba bonse tujinobe bamwingilo onkao mambo yesu ubena kwingijisha kino kimye kwita bantu bonse amba bafume mutulo. Yesu ubena kwitubula amba twikale balaba ne kukenketa. Twafwainwa kwikala balaba pakuba tumone buyanji bwabakwetu ne boba babena kubela kikola kya muzenzempuya. Kabiji twafwainwa kulaba ne kumona bainetu ne bana byo babena kuyanda. Twafwainwa kwikala balaba ne kumona bibena kumweka mu Zimbabwe, South Africa ne mu byalo bikwabo. Bena kulishitu kechi twafwainwa kwikala bamalombelotu ne, mino twafwainwa kumona bintu bibena kwitunyachijila ne kubula kunemeka bantu bonse.

Mambo awama abena kwitufunjisha amba twikale balaba mambo kechi twayuka kimye Yesu kyo akabwela ne. Bantu bamo bakakumya bingi pajuba jakupelako mambo Yesu ukebambila amba %fumai kwi amiwa, anweba, pamo ne mafingo enu, muye kumujilo wamyaka, ye banengezhezha jimo kwi Diabola ne bamalaika banji. Ke pakuba najinga na nzala kabiji kechi mwampele kyakuja ne, najinga na kilaka ne anweba kechi mwampele kya kutoma ne, najinga mwenyi, ne anweba kechi mwantambwile ne, najinga na bwamba ne anweba kechi

ya mukaleya ne anweba kechi mwaishile mukupempula
a, Nkambo kimye ka mwajinga na nzala nangwa na
bwamba, nangwa kukolwa nangwa mukaleya kabiji
umu ukamba amba, %kine, kine nemubula namba, byo
mwabujile kuba ku umu wapeleako wamu balongo bami, mwaubijile amiwa.+

Ano moba etu ashupa mambo makatazho avula: buyanji, majikakanwa, kulwa mumazubo, kubula mingilo bakitwala, kupopwela Satana, kulwila ntanda, bikola ne bintu bikwabo. Muzenzempuya waleta bingi moyo mambo tubena kuzhika bantu bavula pajuba. Bino bintu byafwainwa kwitulengela kulaba ne kukenketa mumampunzha etu. Kechi twayuka juba jikeya Yesu ne mino twayuka amba ukabwela onkao mambo kechi twafwainwa kulala ne.

MEPUZHO AKUSHILANGANA MU BITENTE

- Mu bwikalo bwetu bwa moba onse, bintuka, byo tumona byakonsha kwitulengela kwikala balaba ne kukenketa?
- Mashinda ka asakwitulengela kwikala balaba ku bino bintu?
- Bintu ka byo nafwainwa kuba nangwa kunengezha byo mbenakupembelela kwiya kwa mupulushi wetu Yesu Kulishitu?

KIMWESHO

Ikalaipo na nsongwakazhi umu wapwisha masambijilo anji mu social work kabiji uji ne diploma. Uno nsonwakazhi waile mu kukeba nkito mino kechi wimwene ne nangwa wafunjiletu bulongo. Bakwabo bonse batwelele nkito mambo bajinga nabakaya bebambilangako. Panyuma ya myaka ibiji, uno nsongwakazhi watwelele nkito ku kipanyi kyakukanya mazhikakanwa. Uno nsongwakazhi kechi waubilepo mazhikakanwa mu bumi bwanji ne. uno nsongwakazhi waishile kwikala ke wakumwenako kabiji bwakosele mu bwina kulishitu bwanji. Aye walombanga kwi Lesa kimye kyonse. Aye watwelele nkito mujishinda jawama mambo a kulaba nekukenketa.

MALOMBELO A KIPWILO

- Anweba lesa mwaishile kwitumwasha buneme bwamuntu yense. Tumweshai jishinda ja kwikala bulongo mumutende. Nkambo twalomba.
- Anweba Lesa mumvwa malombelo etu kimye kyonse kyo tulomba, tukwashai tutekeneshe bakwetu baji na makatazho. Nkambo twalomba!
- Anweba Lesa mwaletete mutende muntanda, lekai uno mutende bwikale mu Zambia, michima yetu ne mumazubo etu. Nkambo twalomba!

Bitaango Byabubiji. Zifetele 3. 8-14
Maambo Aawama: Mateo 1.1-8

KUNENGEZHA JISHIINDA KUPICHILA MUKUPWAANA PAMO

Byo tubeena kutweela mu mulungu wa bubiji mukwinengezha kwiiya kwa nkaambo yeetu, mubitaango byeetu bya leelo mubeena kufuma jiiwi jimo janeema. Tubeena kwijumvwa pantaanshi mubitaango bitaanshi, Kabiji jibeena kubweelapo ne na ngovu mu mu maambo aawama. Ajino jiiwi ke jakuuba amba; Kunengezha jishiinda ja Nkaambo ololai mashiinda a nkaambo .q

Ba Bemba bamba amba ukwendesha bufuku, bamusanchila inge bwakyaq Akino kyalumbulula amba usanchilatu mukweenu inge lweendo lwabufuku lwapwa. Bakweetu ba ku Chipata naabo bamba amba mukuzhahzha, wenda utala ne mwiulu maambo bwakakukiila. Akino kyalumbulula amba inge ubeena kuzha, wafwainwa sautalatu-tala pa nkoloko kuchiina kwitaana amba ubeena kubweela ku nzubo kumakya.

Naanchi pano kyatala mweepi kunengezha jishiinda ja nkaambo? Akino kyayiila mukuuba amba mukimye kyeetu kya kungeengezha twaaluka mu michima. Kyayila mukwinengezha mukimye kyafwainwa pakuuba amba kwiiya kwa nkaambo yeetu pa kimishimishi naangwa ku mpelo kwabula kwitubazhimuna. Nkaambo yeetu Yesu klistu akabule kutaana baantu balutoobo ne baantu babula kumvwangana. Kimye kya kupembela ke kimye kyakubapo kiintu kimo kasa nkaambo yeetu ukyangye kubweela. Kina muuntu baanga boatamisha, biintu byotwatamisha ku buumi bweetu bwa bwiina klistu ne buwaame, kabiji kukilapo, ne kutamisha kotwatamisha Leesa muumi. Kunengezha jishiinda ke kilumbulula kuuba amba kutanapo kimye kyakulanguluka pa buumi bwami bwa bwiina klistu. Ke kweenda lweendo byaonauna buwaame abo Leesa boashlangane ne atweeba pa kuleenga biintu. Buuku wa ntendekelo ne bwa bileengwa na Leesa butaanshi kechi kwajiinga bubi ne, kabiji ne biintu bikwaabo biji noobe kukaba ne kutama kwa ntaanda kechi byajiingako ne. Akino kyasololwa patooka maambo panyuma ya kuleenga byoonse, Leesa aye mwiine, kwamweene kuuba amba byoonse byoalengele byajiinga bya waamaq (Ntendekelo 1,31). Ke naonkaano maambo naanchi atweeba boonse tumone kuuba amba ywikenkenta mubuumi bweetu kumona baantu botwatamisha mukuyuuka ne mukubula kuyuuka. Twakowesha kifwanyikisha kya Leesa kya waama akya Leesa kyoetulengele nakyo, kabiji twamona ne byotwatolamo lubaji mukutamisha kwa ntaanda. Ntaanda yoonse ibeena kujila na maambo abyotwauba ku mpunzha yotwikalamo. Akino kyakonsha kwikala mu biko byotulumbikatu kilumbike-lumbike. Tutayaulatu biko paji poonse mu mashiinda etu.

Kunengezha jishiinda naanchi kekilumbulule kwipwangana pamo atweeba beene, na bakweetu, na mpunzha yotwikalamo ne na Leesa weetu. Kupwanangana ke kubweela ku bataata ne kwaamba amba bataata, natamisha kumeeso enu ne kumeeso a Leesa. Kupwanangana ke kupwa na kuyuuka kuuba amba biintu kechi biji byobyafwainwa kwikala ne. Mu mawi akwaabo, kupwanangana ke kumweesha butemwe.

Mu Zambia leelo, kuji byawaama byavula byotwauba noobe kyaalo. Bino kabiji twayuka amba kuji biintu bikwaabo bibeena kubula kweenda buloongo na maambo akwitemwa kweetu, ne na maambo a baantangi beetu bamo babeena kubula kwingijila kyaalo mubukishinka. Twafwainwa kuswa kuuba amba bumi bweetu ne kyaalo kyeetu kikebewa

...ako kwabula bujimuko bwa byaambo byakyaalo. Kuji
...be beena klistu, noobe baantu ba byaambo bya kyaalo
...wiingijisha kino kimye kya bupe bwa Leesa kushiinda
...kanwa ne bumpite. Mu bitaamgo bya bubiji, Paulo
wabika byoonse mujishinda mukoneemba kyaanji amba, %Leesa kechi ubeena kukeelwa
kufikizha mulaye waanji ne, bino ubeena kwitutekanyisha atweeba boonse, maambo kechi
ubeena kukeba muuntu naangwa umotu kutaika ne, bino boonse kuleetwa kukukingya kwa
buumi bweetu. Twafwainwa kuswa kuuba amba kechi tujipo na kiintu kyeetu pano pa
ntaanda ne, bino bakalama baketekelwa. Na onkao maambo, twafwainwa kimye kyoonse
kwikala ba mulinganya, maana, bekepesha ne kakishinka. Tulombe kuuba amba nkaambo
yeetu aketutaana mu milombelo ne kupwangaana pamo. Amena!

MEPUZHO AKULANGULUKAPO NE KUSHILANG'ANA MUBITEENTE

- Mwaakonsha ku panapo kimweesho kimo kufuma mu lulayangana lwa kala kyalondolola buloongo kupwangaana?
- Naumvwapo kala kizaku kyabaya kyakukeba kupwangaana, naangwa yaami natamisha mukweetu, naangwa mukweetu yewantamisha?
- Nganyani kiintu kikatampe kishiinkijila kupwangaana pamo, kabiji nakoonsa kwikishiinda byeepe?

KISELA

Pekale muuntu umo wamulume ujiina mukazhi ne baana basatu. Ukeelwa kwiiya pa nzubo kufuma ku miingilo mooba avula a mu mulungu na maambo akuuba amba ujina mukaambwe, kabiji kechi utolamo lubaji mu kuja na mu mingilo ikwaabo ya kiseemi ne. Inge bakazhi baanji bamwiipuzha, wibachinisha amba usakwibapanga. Bakazhi bajjiina kikoongo kwabaya biingi na bamwaata waabo, kabiji baleeka ne kwibepuzhapo. Uno wamulume wamona byaayanda beena kwaanji ne nfuunjilo ya baana na maambo abyatanwamo kisemi. Wamona kilubo kyaanji, kabiji wabweela wipwanya pamo na Leesa ne na kiseemi kyaanji. Wachiba ne buluunda na mukwaambwe waanji. Kisemi kyabweela kyasaangalala jikwaabo.

MALOMBELO A PAMO

- Nkaambo mwituvulula amba kiseendo kyeenu kyaapeela. Tukwashaiko kupeelesha biseendo bya umo ne mukwaabo, kikatakata bayaanda mukomona kuuba amba bishiimikwa binyanchijila baantu twibifumyapo, muno mu Zambia. Nkaambo umvwai kuloomba kweetu! Nkaambo twapopweela mwitumvwe.
- Nkaambo, mwiiya na kwaamba jiiwi ja bumuntu ja kulama ne kifyelee; twaalomba kuuba amba mwitukwaashe kumweesha kwilaama kwa umo ne mukwaabo ne mpuunzha yeetu. Nkaambo umvwai kuloomba kweetu! Nkaambo õ õ
- Nkaambo, Mwiiya kwi atweeba noobe kimweesho kya kupwangaana pamo; kwashai boonse babeena kwikala mu bwabane kumvwa lulekelo lweenu lwa maambo. Nkaambo umvwai kuloomba kweetu! Nkaambo õ õ

MWIINGILO WA KLISTU!

Byo tutwelesha mun kimye kyakupembela, tutendeka kwiipupha atweeba beene na mambo a yeuno ubeena kwiiya ne mwingilo waanji. Beena Yudeya bajinga na luketekelo lwaabo beene lwa mesiasa ne byo akebobila. Bajiinga na luketekelo lwakuuba amba inge mesiasa waiya, ukafumya buntaangi bwa beena Loma pe abo na ngovu. Ken a onkaano mambo pajiinga luketekelo ne lusekolo kimye kyasolokele Yowano Mubatishi. Bantaangi mu Yelusalema bukiji-bukiji batumine bapatili ne beena Levi kuya nakwipuzha Yowano amba, ~~Yoo~~be Ngany? ~~q~~±Yoo~~be~~ Elaija nyi? ~~q~~Kufuma ku ano mepuzho, twakonsha kumona kulukuta michima kwa bano bayile na kwipuzha. Abo basakishetu kubweela na mukuumbu kubebatumine. Naanchi bakoselekotu amba kana ambapo bimo pe aye mwiine.

Yowano bamwipuzha ano mepuzho akosa na maambo akuuba beena Yudeya, kikata-kata bakikulampe, abo basakisha kuyuka ngany musaango wa mesiasa ubeena kwiiya, kabiji ne mwiingilo waanji ukekala wa byeepe. Kyamweeka kuuba amba Yowano kechi wayukisha mutaanchi wa mesiasa ubeena kwiiya ne. Kyoayukakotu ke kyakuuba amba mesiasab ukeeya na mupashi upya ne mujilo. Aye ukekala wakila Yowano, kabiji Yowano kechi wakonsha kufwenya kwiipi ne aye na kukasulula ntaambo yaapa nkwabilo yaanji ne.

Bitango bitaanshi byalumbulula patooka mwiingilo wa mesaisa ne musaango wa muuntu yeakekala. Ngauzhi Isaya waamba amba uno ukeeya ukeekala wayuulwa ne washiingwa na mupashi. Mwiingilo waanji ukeekala wa kuleeta maambo awaama kubalanda, kubuka ba michima yatooka, ne kusapwiila maambo a bupokolweshi ku bo bakasa, ne bwaana bwa beene ku bo batwaala mu kaleya. Ajino ke jwi ja buumi ne bupokolweeshi mukukosesha luketekelo lwa boonse baitabila.

Mu mawi akwaabo, awa ubeena kwiiya ukaleeta muteende wa kiine ne mulinganya ku baantu boose. Yesu aye mwiine wakonsesha ano mawi kufuma ku bungauzhi bwakwa Isaya, awo abeena kulumbulula byakwiingijilamo mukwaamba kwaanji patooka amba, ~~A~~Abino bitaango byaafikizhiwa leelo mu matwi enu, q(Luka 4,21) mwiingilo wa Yesu mu ntaanda ke kuleeta mupashi wa Leesa, boonka buumi bwa Leesa mu ndaanda, mupashi wa muteendenne mulinganya.

Kechi kwakoonsha kwikala kupwangaanya kabiji kikala kyaashuupa kwikala na muteende inge mulingaya kafwaako. Ne bukomo umo ne mukwaabo ne. Twaitwa atweeba boonse kishimika buumi bweetu, bishiimikwa ne byaalo byeetu pa bikomo byalamata pakubula kwijila pa mitwe ne bitundaika mulinganya pakuba amba bisemi byeetu bikale na mulinganya wa boonse.

Kufuma ku mwiingilo wa klistu kufuma mwi Isaya, lupulukilo luji lwazhika naangwa lwabaya kukila biintutu byakumupashi. Lupulukilo ke kupulusha muuntu mu biintu byoose bumuuntu ne mupashi. Naanchi lupulukilo kechi lwamabiintu bikeeyatu mu kyaalo kikwabo ne, biino ne ngikeelo yeetu pano pa ntanda. Lupulukilo kechi lujiitu na byotukeeba ~~M~~wazhila, Mwazhilaq mukyaalo kikeeya ne. Lupulukilo lwalamata ne kungikeelo yeetu, kwisaamba umo ne mukwaabo, byo tutala aba baji kumbaji bayaanda, bamanyikwa ne balubwaako. Lupulukilo

ne mu kyaalo kyeetu pakuuba amba uji yeense
muuntu kabiji bwafikilamo.

ikizha mulinganya mu ngikeelo yeetu, apa paji mupashi
wapusanako ku mupashi ne mwiingilo wa klistu. Yesu mwine watainapo kimye kya kwikala
ne kufunjishabbaantu baanji, kikata-kata abobajileemo kuyaanda ne kukozhewa. Kechi
wateleketu maana ku mweo yabotu ne, bino ne ku byakumumubiji.

Lwito lweeto noobe beena klistu ke kushininkisha ku uno mwiingilo ne kwimenako
banyanchijilwa, kabiji ne kumona kuuba amba kechi twanyanchijila, kabiji ne kumona kuuba
amba kechi twanyanchijila bakweetu ne. kya kiine twimukele wa kyaalo ne kyeeya kya
ntaanda. Lineamenta qwa African Synod wa kibiji wituvulula pauno mwiingilo noobe beena
klistu ku kyaalo:

Maambo beena klistu tu bajina mwiingilo wakila kubaya mukipwiilo ne mwiingilo
wakya ku kyaalo kutola kwaabo lubaji mu mwiingilo wa kuleeta kupwanga
pamo, muteende ne mulinganya kwakwainwaõ .kulwisha misalululo; kushiimika
bisemi pa bishina naangwa bikomo bya kwesakana ne bu umoõ +

Mupashi wa wankaambo wakoonsa kwikalatu ne atweeba inge twabula kunyanchijila
babakazhi, baana banshiwa, ba miingilo beetu bakota, bilema ne boonse baantu bakooka
mu bisemi byeetu. Twakoonsa naanchi pano kutendeka kulwisha bishiimikwa ne
buuntaangi bwimana pa kunyanchijila ne kubula kuleeta mulinganya.

MEPUZHO A KULANGULUKAPO NE KUSHILAG'ANA MU BITEENTE

- Mulinganya kyo kika kwi obewa? Naanchi biintu bwabula bya mulinganya bimweeka
mu kisaka kyoobe?
- Luketekelo lwa maambo lwapainwe kwi ngivi (kapoondo) pa mulalaba lwafikalaamo?
Inge lwafikalaamo, mwaswiilaaka?
- Mu nganyani jishiinda ngamvwinamo mulinganya naangwa kubula mulinganya mu
kipwiilo, kabiji nganyani ntaampulo yotwakoonsa kuseenda noobe kipwiilo mu
kutundaika mulinganya?

KISELA

Pekala muuntu umo usakwialula noobe nsoongwalume wamona kuuba amba baanyike
babakazhi mu kisaka babeena kwi basoongweshwa ku banseemi naangwa ku bemalama,
kabiji ne maali beengijisha kutuminako babalume ku masukuulu. Aye waitabila kuuba
amba babakazhi ne babalume boonse pamo bajina luusa lwaesakana mino bino, kechi
ujina ngovu yakwikyamba ne. Waloomba kwi Leesa kumupa ngovu, kabiji wakoonsa ne
kwaamba na bisemi bimo na maambo a kubula mulinganya ku babakazhi. Bisemi byo
saangalala, kabiji byateendeka ne kutolamo lubaji mu kukaanya ku soongweesha ba
kyaanyike.

MALOMBELO A PAMO

- Nkaambo, twaloomba bupe boobe pakuba amba tukoonshe kukinjika muuntu uji
yeense mamba boonse twaleengelwe mukipashanya kyoobe. Nkaambo umvwai
kuloomba kweetu!
- Nkaambo, twaloomba naamba baantaangi beetu mu bibese byoonse bya buumi
bataama mashiinda a muteende mukuleeta mulimnganya. Nkaambo umvwai
kuloomba kweetuõ .
- Nkaambo, mu kubuka ne kulekela maambo, mushiimuna mipolo yeetu. Tukwashaiko
kwikala bimweeno bya lubuko mukachi ka kukooka ka buumi bweetu. Nkaambo
umvwai kulomba kweetu! Nkaambo, twapopweela.

KUKETEKELA MU NGOVU YA LESA

Byotubeena kufweenya ku bwiipi na kusemwa kwa nkambo yetu, mitwe ya bitaango yakingya kufuma mu kwinegesha kulaba ne mwiingilo wa kristu, kuya kwi Maliya awo usakwikala na mwaana katataka, kabiji ukatelwa amba Emanwela, lesa uji ne atweeba. Maliya pano waikala patooka mu mambo aawama. Maliya wakumishile biingi pa mawi akuuba amba ukemita ne kusema mwaana ye bakamutumba amba Yesu. Mawi akuuba amba ukekala maama wa mwaana wa mwiine wakila kechi amukumishishetu ne, bino amuletejile ne mooya wabaya mambo aye wakankelwe kumvwa mo kyalumbulukila.

Bino atweeba boonse twayukishatu kwamba amba jiwi jaletele malaika Ngabaliela ku maliya naangwa jajinga jakosa, jajinga jiwi ntanda yoonse yajinga nakupembela. Kubijikwa kwa kuuba amba Leesa pano usakwikala ne kweenda pakachi ka baantu mukuuba amba ebapulusha ne kwibakuula, ke jiwi ja luketekelo. Naanchi Maliya wajinga na mwiingilo wabaya mu mutanchi wa lupulukilo pa kimye kyo bamupemmwile. Ntaanda yoonse yatajiilenga kwi Maliya kuuba amba akookele na uno mutaanchi.

Kwakubula kuzhimauka, Maliya watainemo kukosa mu jiino jiwi, kabiji ne mwiingilo wamuletejile mooyo. Naanchi kino kyakonsha kubiwa byeepi, mambo amiwa ne muzhike? jipuzho ja kwa Maliya kwi malaika ngabaliela jafikilamo, jakishinka, kabiji jab u muuntu. Jaimenamo mepuzho otwipuzha pa biintu byavula bitumwekela mu buumi bweetu. Mepuzho aji noobe; buumi bwaami bukawaamapo? Nkafuma mo mu buuno bukatazho mu buumi bwaami? Byaambo bya kyaalo ne bunoonshi bwa kyaalo bikawamapo mu Zambia? Nga kino kisaka kya baana beetu, bakapuluka ku kikola kya twiishi twakafukula ne muzeze-mpuuya? Bakitwaala naabo babeena kwipuzha mepuzho amotu na mambo a lutwe lwaabo. Mu bwiipi ntaanda ibeena kuuya pi, kabiji nganyi kulumbuluka kwa buumi mu ntaanda mwaayula makatazho ne buyaanji bwakubula kulondolola. Kabiji Maliya, atweeba boonse tujina kuchiina ne kuzhinauka kweetu. Lupusano ke lwakuuba amba Maliya kechi wapwile luketekelo naangwa kutaaya lwitabilo mu ngovu ya Leesa ne. Kechi wachinine kushilanga na ne Leesa makatazho aanji ne. Ke na onkao mambo malaika Ngabaliela wa mukoseshe kuuba amba kafwaako kyakatazha ne Leesa ne. Ngabaliela wamuvulwile biingila Leesa mukumupa kimweesho kya Elisabeta muvuala waanji, awo wajinga na jiimi ja bangondo bataanu na umo, naangwa baantu baambile amba kimye kyaanji kyakwimita kyapita kala. Ne atweeba leelo, malaika ubeena kwitundaika amba kafwako kyakatazha ne Leesa ne.

Kimye kino, lwitabilo lweetu luji lwakooka mukimye kya makatazho mu buumi bweetu, kyakubu ke tukebe lutundaiko noobe Maliya. Muluungu wa buuna mukupembela waikala ke lwiito lwaatweeba boonse kuleenga lwitabilo lweetu ke lupya jikwaabo ne kuketekela ne kuuba byotwaakonsha mu ngovu yeetu. Byashala, twaasha mu maboko a Leesa. Twafwainwa kuleenga mawi akwa Maliya ke etu; Ne muzha wa kwa Leesa ne kulomba lulombelo luji mu masa;lamo; Bukwaasho bweetu buji mujizhina ja nkaambo waleengele jiulu ne ntaanda (120:2). Ne nkaambo ukalama uji yeensewaketekela mu jizhina jaanji!

Mu Zambia leelo, tujina makatazho avula biingi kyaakuuba bimye biimo, tukeba ne kwibweelamo. Bino kabiji, tujina byabupe bikwaabo byawaama kufuma kwi Leesa: Mushiji, meema, mukuba ne muteende. Byaalo byootwaikala nabyo kinkala-nkulo bitukumbwa!

sa noobe Maliya mukuuba amba biintu biwaame inge
milo ya kyaalo yawama ipya, tukashiinda buyaanji,
buya; tukekala mu muteende ne mulukwatankano.
ya Leesa.

Maliya kimye kyoonse ukekala ke wakumweenako mu lwitabilo ne mubwaana bwa bwaanga. Witumweesha byakwikala ba kuteeleka ku jiiwi ne kukeba kwa Leesa kabiji ne kukilapo, byakwipana atweeba beene mu maboko a Leesa ukabula kwitusha. Yelemiya(29:11-14) witukwashako kumwisha buno bulongo mukwaamba kwaanji amba; Naayuka mutaanchi yenjinyaye pe obewaõ .mutaanchi wakumona kuuba amba wasuntulwa, kechi wakukonauna ne; mutaanchi wakukupa luketekelo ne lutwe.qNa onkao mambo, twayayi tulombe Leesa kwitupa lwitabilo ne luketekelo lwajingapo ne Maliya mwi Leesa muumi ne mu ngovu ya buwaame bwaame bwaanji.

MEPUZHO A KULANGULUKAPO NE KUSHILANG'ANA MU BITEENTE

- Mu nganyani kimye lwitabilo lweetu lwikala lwakokeshwa kabiji nganyani kimye lwikala lwakosesha mu buumi bweetu?
- Mu nganyani mashiinda Maliya abikile buumi bwaanji mu lukatazho mukuswa kwaanjikumwiniingilo ye aichilwekako?
- Mu nganyani mashinda ne atweeba mo twakonshesha kuseenda ne kusema Yesu mu bisaka byeetu?

KISELA

Pekale muuntu umo usakwimweesha noobe mukamfwilwa wa baana babiji. Kisemi kyajiinga kya noonka kasa ba mwaata waabo bakyaangye kufwa. Balongo ba wamulume kechi bapukwijile bipe ne, bino baana baanji babalume babiji bapoteshe bipe bimo nekwiingisha maali mukupotamo bizhima. Wamukazhi wafika pa kipimo kyakutaya lwitabilo mambo kwitemwa kya baana kwalengela kisemi kuyanda. Kisemi kibeena kukankalwa kukumanisha bikebewa ne kisemi kyasaangalala jikwaabo.

MALOMBELO APAMO

- Nkaambo, twalomba bupe bwa kwimuketekela amba mukekala ne atweeba mu byoonse byotukeba muno mu Zambia. Nkaambo umvwai lulombelo lweetu! Nkaambo twapopweela
- Nkaambo, twalomba kuuba amba tubule kutaaya luketekelo, kikatakata inge twaponena mu bikola mu bisemi byetu, kabiji ne kimye kyotukankala kukumanisha byonse bikebewa ku bisemi byetu! Nkaambo umvwai lulombelo lweetu! Nkaambo twapopweela
- Nkaambo, twalomba bupe bwakwikepesha kulondela kimweesho kyeenu kya kwikepesha, kwiiya nakwikala umo wamwiatweeba naangwa twibandengamaambo! Nkaambo umvwai lulombelo lweetu! Nkaambo twapopweela.